

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКО-ПРАВОВОЇ БЕЗПЕКИ

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ПОЛІТОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Андрій ФОМЕНКО

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність 262 «Правоохоронна діяльність»

Освітня програма: «Правоохоронна діяльність (поліцейські)» №98 від
30.01.2019

Статус навчальної дисципліни: обов'язкова

Мова викладання: українська

Дніпро – 2019

Педагогіка вищої школи // Робоча програма навчальної дисципліни / Дніпро : Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, 2019. – 25с.

РОЗРОБНИКИ:

Підлісний М.М. доцент кафедри філософії та політології, кандидат філософських наук, доцент.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Кузьменко В.В., професор кафедри гуманітарних дисциплін та психології поліцейської діяльності, доктор філософських наук.

Палагута В.І., завідувач кафедри інженерної педагогіки Національної металургійної академії України, доктор філософських наук, професор.

Розглянуто на засіданні кафедри філософії та політології, протокол від 25.06.2019, № 15.

Рекомендовано Науково-методичною радою університету
28.08.2019, протокол № 11

Схвалено Вченою радою університету, рекомендовано для використання в освітньому процесі протягом _____ років. 29.08.2019, протокол № 12
(до 5 років)

Метою вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» є:

навчальна - формування у здобувачів вищої освіти системних уявлень про педагогічні технології, розвиток вміння орієнтуватися в багатомірному просторі міждисциплінарних проблем.

розвиваюча – усвідомлення здобувачами вищої освіти сутності, основних характеристик, динаміки і напрямку розвитку системи вищої освіти як професійно-педагогічної діяльності і психолого-педагогічних знань, як основних та необхідних умов успішності цієї діяльності.

виховна - ознайомлення здобувачів вищої освіти із сучасними проблемами, педагогічної діяльності та дидактики вищої школи.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни становлять наступні дисципліни: філософія, соціологія, політологія, логіка.

Результати вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Згідно з вимогами освітньої програми Здобувачі повинні **знати**:

1) на понятійному рівні:

- предмет та завдання педагогіки вищої школи;
- предмет та завдання психології вищої школи;
- сучасні тенденції розвитку вищої освіти;
- гуманістичні теорії особистості.

2) на фундаментальному рівні:

- шляхи і засоби гуманізації та гуманітаризації вищої освіти.
- тенденції розвитку системи неперервної освіти;
- основні напрями розвитку інтеграційних процесів в сфері вищої освіти;
- інноваційні процеси у системі вищої освіти;
- основні цілі Болонського процесу;
- основні категорії дидактики вищої школи;
- структуру процесу навчання;
- функції процесу навчання;
- психологічні фактори, які впливають на процес навчання;
- сучасні теорії навчання;
- форми організації навчального процесу у вищих навчальних закладах;
- психолого-педагогічні вимоги до проведення навчальних занять;
- психологічну структуру діяльності викладача вищої школи;
- типологію викладачів вищої школи;
- сутність професійної Я-концепції викладача;
- психологічну характеристику студентського віку;
- типологічні особливості студентів;
- види та умови адаптації студентів до вищої школи;
- структуру учбової діяльності студентів;
- типи мотивації учіння;
- психологічну характеристику засвоєння;

- завдання, види, принципи самостійної роботи;
- форми й види науково-дослідницької роботи студентів;
- сучасні технології навчання у вищому навчальному закладі;
- функції, структуру, стилі педагогічного спілкування.

3) на практично-творчому рівні:

- протиріччя та бар'єри спілкування причини їх виникнення;
- особливості педагогічного конфлікту;
- принципи, методи, напрями, форми виховання;
- структуру та особливості виховного процесу у вищій школі;
- психологічні передумови та шляхи вирішення педагогічного конфлікту;
- психологічні особливості студентської групи;
- систему роботи куратора студентської групи;
- психологічні характеристики студентського самоврядування.

вміти:

1) на репродуктивному рівні:

- отримувати нові знання з різних джерел, з досліджень власної діяльності; аналізувати педагогічні ситуації, здійснювати пошукову, евристичну діяльність та ін.;

2) на алгоритмічному рівні:

- здійснювати перспективне планування; передбачати можливі результати від рішення системи педагогічних завдань, проектувати зміст навчальної дисципліни, проектувати власну педагогічну діяльність, проектувати навчальний процес, різноманітні підходи до технологій навчання, використовувати інноваційні системи навчання;

3) на евристичному рівні:

- відбирати та структурувати інформацію до щойно розроблених курсів, відбирати форми організації, методи і засоби навчання, здійснювати контроль за навчальною діяльністю студентів;
- організовувати групову й індивідуальну роботу студентів з урахуванням всіх факторів, управляти психічними станом студентів на навчальних заняттях, діагностувати пізнавальні можливості і результати виховної діяльності, здійснювати корекцію навчальної діяльності з врахуванням таких параметрів особистості студента як пам'ять, сприйняття, мотиви, направленість особистості, широта інтересів та ін.; вміти перетворювати педагогічні цілі в психологічні цілі студента;

4) на творчому рівні:

- будувати взаємодію, взаємовідносини між викладачами і студентами для ефективної організації виховного процесу і досягнення позитивних результатів, встановлювати доброзичливі відносини, мотивувати учасників педагогічного процесу до майбутньої діяльності та ін.

Обсяг навчальної дисципліни: 2 кредити (ЕКТС) загальний обсяг 60 годин всього 30 годин, лекції 14 годин, семінари 6 годин, самостійна робота 30 годин.

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Зміст освіти у вищій школі.

Виникнення педагогіки вищої школи як нової галузі педагогічних знань. Об'єкт і предмет педагогіки вищої школи. Понятійний апарат педагогіки вищої школи. Практичні, науково-дослідницькі, діагностично-корекційні завдання педагогіки вищої школи. Структура педагогіки вищої школи. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з іншими галузями наукового знання. Взаємозбагачення педагогіки вищої школи в процесі міждисциплінарної інтеграції. Методологія і принципи педагогічного дослідження.

Загальна характеристика змісту освіти. Специфічні особливості змісту вищої освіти. Рівні організації змісту освіти. Структура змісту освіти. Дидактичне перетворення змісту даної науки в зміст відповідної навчальної дисципліни. Система стандартів вищої освіти. Складові державного стандарту вищої освіти, галузевого стандарту вищої освіти, стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів. Нормативні документи, що визначають зміст освіти: освітньо-кваліфікаційна характеристика, діаграма структури програми навчання, освітньо-кваліфікаційна програма підготовки фахівця з вищою освітою певних освітньо-кваліфікаційних рівнів, навчальний план, програми навчальних дисциплін.

ТЕМА 2. Загальні засади педагогіки вищої школи.

Педагогіка вищої школи як галузь педагогічної науки. Об'єкт педагогіки вищої школи. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Функції педагогіки вищої школи. Основні категорії педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої школи в системі педагогічних наук. Система вищої освіти України. Головні завдання вищого навчального закладу. Типи вищих навчальних закладів. Структурні підрозділи вищого навчального закладу третього і четвертого рівнів акредитації. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з психологією вищої школи. Співвідношення усталеності та мінливості в процесі синтезу нового дидактичного змісту дисципліни «Педагогіка вищої школи».

ТЕМА 3. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи.

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Основні дидактичні ідеї Я.-А.Коменського. Внесок видатних вчених у розвиток загальної дидактики на різних етапах становлення освіти й науки.

Об'єкт дидактики вищої школи. Предмет дидактики вищої школи. Завдання, які вирішує дидактика вищої школи: визначення мети і завдань навчання; виявлення закономірностей процесу навчання на основі його аналізу; здійснення спеціальної пошуково-експериментальної роботи; обґрунтування принципів навчання на основі виявлених закономірностей навчання; вироблення організаційних форм, методів і прийомів навчання, забезпечення навчально-матеріальної бази, засобів навчання.

Основні функції дидактики вищої школи – пізнавальна і практична. Характерні риси дидактики вищої школи. Специфіка дидактичних закономірностей.

Зв'язок дидактики з філософією та соціологією, політологією, педагогічною психологією, логікою, фізіологією людини, кібернетикою. Співвідношення дидактики з методикою.

Основні категорії дидактики: навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, навички, закономірності, принципи, зміст, форми, методи, засоби навчання. Сутність основних категорій дидактики.

ТЕМА 4. Педагогічна сутність процесу навчання у вищій школі. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.

Процес навчання і його основні категорії. Співвідношення процесів навчання і наукового пізнання.

Навчання як об'єкт психологічного осмислення. Психологічні теорії навчання.

Освітня функція процесу навчання. Основні види знань. Первинні та вторинні вміння. Теоретичні та практичні вміння. Навички.

Розвиваюча функція навчання. Розвиток мислення, формування волі, емоційно-почуттєвої сфери, навчальних інтересів, мотивів і здібностей студентів.

Виховна функція навчання. Формування наукового світогляду - підґрунтя для виховання моральних, трудових, естетичних і фізичних якостей особистості студента. Взаємозв'язок функцій навчання

Структура процесу навчання. Бінарний характер процесу навчання. Дидактичний аналіз змісту, умов та форм взаємодії викладачів і студентів в процесі навчання. Гносеологічні основи процесу навчання. Психологічні фактори, які впливають на процес навчання.

Загальні основи класифікації сучасних теорій навчання. Інформаційна модель освіти. Характеристика традиційного навчання. Пояснювально-ілюстративний тип навчання і репродуктивний стиль навчання. Розвиваюча модель освіти.

Форма організації навчального процесу як педагогічна категорія. Загальна характеристика форм організації навчального процесу у вищих навчальних закладах згідно Закону України «Про вищу освіту»: навчальні заняття, самостійна підготовка, практична підготовка, контрольні заходи.

Функції лекції як основного виду навчальних занять у вищому навчальному закладі. Основні критерії класифікації лекції. Характеристика традиційних лекцій та їх типологія. Характеристика нетрадиційних лекцій та їх типологія. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищих навчальних закладах.

Функції семінарських занять. Типологія семінарських занять. Дидактична, логіко-психологічна, методична структура семінарських занять. Психолого-педагогічні вимоги до проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах.

Практичне заняття як форма взаємозв'язку теорії з практикою. Цілі практичних занять. Дидактичні і методичні вимоги до змісту практичних занять. Дидактичні основи лабораторних занять. Структура лабораторного заняття.

Дидактичні основи індивідуальних занять. Види індивідуальних занять. Психолого-педагогічні вимоги до проведення індивідуальних занять у вищих навчальних закладах.

Функції консультації. Психолого-педагогічні вимоги до проведення консультації у вищих навчальних закладах.

ТЕМА 5. Процес виховання у вищому навчальному закладі

Становлення та розвиток теорії та практики виховання. Системи виховання в Європі. Системи виховання у слов'ян. Системи виховання в Україні. Системи виховання у XX столітті (П.Лесгафт, А.С.Макаренко, В.О.Сухомлинський).

Сутність, зміст, завдання, форми і засоби процесу виховання у вищому навчальному закладі.

Поняття виховання, як базова категорію педагогіки, у широкому і вузькому соціальному значенні слова, а також у широкому і вузькому педагогічному розумінні.

Об'єкт виховання як процес формування особистості разом з її ставленням до суспільства, себе й інших людей, до праці. Стосунки, які відповідають структурі психічних якостей особистості й охоплюють сферу її потреб, знань, почуттів, вольових дій і вчинків.

Предмет виховання як специфічні для виховання проблеми та явища: закономірності й принципи, зміст, технології, методи, прийоми та форми, спрямовані на реалізацію мети й завдань виховання.

Самовиховання як вищий етап виховного процесу, систематична й свідомо індивідуальна діяльність людини, спрямована на вироблення в собі бажаних фізичних, розумових, моральних, естетичних якостей, позитивних рис волі й характеру, усунення негативних звичок. Провідні компоненти змісту самовиховання – формування вольових і моральних якостей особи.

ТЕМА 6. Науково-педагогічний працівник вищого навчального закладу

Роль і місце науково-педагогічного працівника в розвитку суспільства.

Значущість діяльності науково-педагогічного працівника вищої школи у державотворенні, формуванні національної свідомості й духовної культури українського суспільства.

Функції науково-педагогічного працівника ВНЗ. Потреби сучасної гуманістичної педагогіки вищої школи.

Структурні складники й функціональні компоненти педагогічної діяльності. Модель структурних елементів: суб'єкт педагогічного впливу; об'єкт педагогічного впливу; предмет їх спільної діяльності; цілі навчання; засоби педагогічної комунікації.

Форма підсумкового контролю успішності навчання

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок, вмінь та інших компетентностей за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» передбачено:

- для денної форми навчання – залік.

Критерії та засоби оцінювання успішності навчання

Критерії оцінювання успішності навчання

(Критерієм успішного проходження Здобувачем підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки визначається за допомогою якісних критеріїв і трансформується в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Критерії оцінювання аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи розробляються кафедрою індивідуально під конкретну навчальну дисципліну, з урахуванням загальних критеріїв, визначених Положенням про організацію освітнього процесу у Дніпропетровському державному університеті внутрішніх справ)

Наприклад, критерії оцінювання аудиторної роботи Здобувачів

БАЛИ	ПОЯСНЕННЯ
5	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; на високому рівні сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані в повному обсязі. Під час заняття продемонстрована стабільна активність та ініціативність. Відповіді на теоретичні питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань ґрунтується на глибокому знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
4	Питання, винесені на розгляд, засвоєні у повному обсязі; в основному сформовані необхідні практичні навички та вміння; всі передбачені планом заняття навчальні завдання виконані в повному обсязі з неістотними неточностями . Під час заняття продемонстрована ініціативність. Відповіді на питання, розв'язання практичних завдань, висловлення власної думки стосовно дискусійних питань переважно ґрунтується на знанні чинного законодавства, теорії та правозастосовної практики.
3	Питання, винесені на розгляд, у цілому засвоєні ; практичні навички та вміння мають поверхневий характер , потребують подальшого напрацювання та закріплення; навчальні завдання, передбачені планом заняття, виконані, деякі види завдань виконані з помилками.

2	Питання, винесені на розгляд, засвоєні частково, прогалини у знаннях не носять істотного характеру ; практичні навички та вміння сформовані недостатньо ; більшість навчальних завдань виконано , деякі з виконаних завдань містять істотні помилки , які потребують подальшого усунення.
1	Курсант, студент, слухач не готовий до заняття , не знає більшої частини програмного матеріалу, з труднощами виконує завдання, невпевнено відтворює терміни і поняття, що розглядалися під час заняття, допускає змістовні помилки , не володіє відповідними вміннями і навичками, необхідними для розв'язання професійних завдань.
0	Відсутність на занятті

Для навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» засобами діагностики знань (успішності навчання) виступає: залік.

Інформаційне та методичне забезпечення
навчальної дисципліни

Додаток 2

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Лариса НАЛИВАЙКО

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Педагогіка вищої школи»

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

на 2019/2020 навчальний рік

Форма навчання **ЗАОЧНА** **Обсяг** 2 кредити ЄКТС (60 годин).

Навчально-науковий інститут заочного навчання та підвищення кваліфікації

Курс 1 Групи МПД-ЗН-921/923

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Обсяг Загальний годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Предмет і завдання педагогіки вищої школи	10	1				9
2	Загальні засади педагогіки вищої школи	10	1	2			9
3	Предмет і основні категорії дидактики вищої школи	10	1		2		9

№ теми згідно з РПНД	Назва теми (згідно з РПНД)	Загальний обсяг годин	Аудиторна робота				Самостійна та індивідуальна робота
			Всього	Лекції	Семінари	Практ. заняття	
1	2	3	4	5	6	7	8
4	Методи та форми організації навчання у вищій школі	10	1				9
5	Процес виховання у вищому навчальному закладі Сутність, зміст, завдання, форми і засоби процесу виховання у вищому навчальному закладі	10	1	2			9
6	Науково-педагогічний працівник вищого навчального закладу	10	1				9
	Разом за семестр	60	6	4	2		54
	Форма підсумкового контролю	залік					

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол від 25.06.2019 №15.

Завідувач кафедри

(підпис)

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ

Освітній ступінь: магістр

Спеціальність: 262 Правоохоронна діяльність

на 2019/2020 навчальний рік

Основні нормативні акти:

- Конституція України;
- акти міжнародного права;
- закони:

1. Проект «Закону про виховання дітей та молоді» 7251 від 25.03.2005 // http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?pf3516=7251&skl=5

2. Закон України «Про вищу освіту» Редакція від 09.08.2019 // <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>

Підручники:

1. Лучанінова О.П. Педагогічні технології у вищій школі: Навч. посібник: Дніпропетровськ: ЛПРА, 2013. – 224 с.
2. Приходько В.В., Вікторов В.Г. Педагогічний контроль у вищій школі : Навч. посібник / Заг. ред і передмова В.В. Приходька. – Дніпропетровськ: НГУ, 2009. – 150 с.
3. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: Навч. посіб. - К.: «Академвидав», 2010. – 456 с.

Навчальні посібники, інші дидактичні та методичні матеріали:

1. Андрущенко В. Основні тенденції розвитку вищої освіти України на рубежі століть // Вища освіта України. — 2001. — № 1.
2. Березняк Є.С., Черпінський М.В. Керівництво роботою школи. — К.: Рад. шк., 1970.
3. Болюбаш ЯЛ. Організація навчального процесу у вищих закладах освіти. — К.: Компас, 1997.
4. Бурняшева Л.А. Активные и интерактивные методы обучения в образовательном процессе высшей школы. Методическое пособие / Бурняшева Л.А. - М: КноРус, 2016.

5. Вітвіцька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.
6. Галимова Е.Я. Использование интерактивных форм обучения в изучении курса «Организационное Проектирование»: Науч. Доклад / Галимова Елена Яковлевна. - Москва: Машиностроение, 2018.
7. Генике Е.А. Активные методы обучения. Новый подход / Генике Е.А. - М.: Национальный книжный центр, 2015.
8. Гладуш В.А., Лисенко Г.І. Педагогіка вищої школи: теорія, практика, історія: Навчальний посібник – Дніпропетровськ: ТОВ «Роял Принт», 2014. – 417 с.
9. Головин Ю.А., Коханая О.Е. Инновационные методы обучения студентов университета в институте масс медиа: Материалы учебно-методической конференции - Москва, 18 Февраля 2008 Головин Ю.А., Коханая О.Е. - Москва: ИЛ, 2018.
10. Горностаева А.М. Диалог с компьютером. Интерактивные средства обучения, созданные при помощи программы Macromedia Flash (+ CD-ROM) / Горностаева А.М., Ларина Э.С. - М.: Глобус, Панорама, 2018.
11. Давыдова О.И. Интерактивные методы в организации педсоветов в ДООУ / Давыдова О.И., Майер А.А., Богославец Л.Г. - М.: Детство-Пресс, 2016.
12. Кобзев М.С. Педагогическое руководство в системе учебно-воспитательной работы вуза. — Саратов, 1975.
13. Концептуальні засади демократизації та реформування освіти в Україні. — К.: Школяр, 1997.
14. Котов В.Е. Психолого-педагогические основы управления процессом обучения в вузе. — К.; О.: Вицашк., 1976.
15. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи: Навч. посібник. - К.: Знання, 2005. 486 с.
16. Майборода В.К. Вища педагогічна освіта в Україні: історія, досвід, уроки (1917-1985 рр.). - К.: «Либідь», 1992. - 196 с.
17. Навчальний процес у вищій педагогічній школі. — К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001.
18. Островерхова Н.М., Даниленко Л.І. Ефективність управління загальноосвітньою школою: Соціально-педагогічний аспект. — К.: Школяр, 1995.
19. Педагогіка вищої школи [Текст] : хрестоматія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; упоряд.: В. А. Бугров, А. А. Марушкевич, С. С. Спщин ; ред. Л. Воронцова. - К.: Київський університет, 2016. - 543 с.
20. Приходько В.В., Малий В.В., Галацька В.Л., Мироненко М.А. Словник термінів і понять з педагогіки вищої школи: Посібник. — Дніпропетровськ: НГУ, 2005. – 181 с.
21. Психологические тесты / Под ред. А.А.Карелина: В 2 т. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2003.
22. Салов В.О. Основи педагогіки вищої школи: Навч. посібник. — Дніпропетровськ: НГУ, 2003. – 183 с.

- 23.Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи [Текст]: Підручник / В. М. Теслюк. - К.: Ліра-К, 2016. - 339 с.
- 24.Філософія управління: підручник / В. Г. Кремень, С. М. Пазиніч, О. С., Пономарьов. - Вид. 2-ге, доповн. і переробл. - Харків: НТУ «ХПІ», 2008.
- 25.Хуторской А.В. Современная дидактика: Учебн. для вузов. – СПб: Питер, 2001.

Інтернет-ресурси:

1. <https://zakon.rada.gov.ua/laws>

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та політології, протокол від 25.06. 2019 № 15.

Завідувач кафедри

(підпис)

Вячеслав КУЗЬМЕНКО

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи.

Виникнення педагогіки вищої школи як нової галузі педагогічних знань. Об'єкт і предмет педагогіки вищої школи. Понятійний апарат педагогіки вищої школи. Практичні, науково-дослідницькі, діагностично-корекційні завдання педагогіки вищої школи. Структура педагогіки вищої школи. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з іншими галузями наукового знання. Взаємозбагачення педагогіки вищої школи в процесі міждисциплінарної інтеграції. Методологія і принципи педагогічного дослідження.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

- створює цілісне уявлення про педагогіку вищої школи;
- розкриває взаємозв'язок основних категорій педагогіки вищої школи;
- розкриває зв'язок педагогіки вищої школи з психологією вищої школи знань.

Ключові поняття: педагогічна діяльність, функції викладача вищої школи, напрями педагогічної діяльності, психолого-педагогічна структура діяльності викладача вищого навчального закладу, рівні готовності до педагогічної діяльності, компетентність викладача вищого навчального закладу, позитивна «Я-концепція» фахівця.

ТЕМА 2. Загальні засади педагогіки вищої школи.

Педагогіка вищої школи як галузь педагогічної науки. Об'єкт педагогіки вищої школи. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Функції педагогіки вищої школи. Основні категорії педагогіки вищої школи. Педагогіка вищої школи в системі педагогічних наук. Система вищої освіти України. Головні завдання вищого навчального закладу. Типи вищих навчальних закладів. Структурні підрозділи вищого навчального закладу третього і четвертого рівнів акредитації. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з психологією вищої школи. Співвідношення усталеності та мінливості в процесі синтезу нового дидактичного змісту дисципліни «Педагогіка вищої школи».

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

- сприяє усвідомленню значення педагогічних знань для організації педагогічного процесу та науково-педагогічної діяльності викладача вищого навчального закладу;
- забезпечує опанування знаннями про систему вищої освіти;
- формує педагогічну культуру юриста;
- актуалізує пізнавальні і професійні мотиви.

Ключові поняття: педагогіка, педагогіка вищої школи, предмет педагогіки вищої школи, освіта, навчання, виховання, вища освіта, вищі навчальні заклади.

ТЕМА 3. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи.

Дидактика як галузь педагогіки, її виникнення і розвиток. Основні дидактичні ідеї Я.-А. Коменського. Внесок видатних вчених у розвиток загальної дидактики на різних етапах становлення освіти й науки.

Об'єкт дидактики вищої школи. Предмет дидактики вищої школи. Завдання, які вирішує дидактика вищої школи: визначення мети і завдань навчання; виявлення закономірностей процесу навчання на основі його аналізу; здійснення спеціальної пошуково-експериментальної роботи; обґрунтування принципів навчання на основі виявлених закономірностей навчання; вироблення організаційних форм, методів і прийомів навчання, забезпечення навчально-матеріальної бази, засобів навчання.

Основні функції дидактики вищої школи – пізнавальна і практична. Характерні риси дидактики вищої школи. Специфіка дидактичних закономірностей.

Зв'язок дидактики з філософією та соціологією, політологією, педагогічною психологією, логікою, фізіологією людини, кібернетикою. Співвідношення дидактики з методикою.

Основні категорії дидактики: навчання, освіта, викладання, учіння, знання, уміння, навички, закономірності, принципи, зміст, форми, методи, засоби навчання. Сутність основних категорій дидактики.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності. Знайомить з системою загальнолюдських цінностей.

- Формує світогляд як складову побудови наукового педагогічного знання.
- Розкриває роль педагогічної науки.
- Знайомить з методологією побудови педагогічного знання.

Ключові поняття: дидактика, принципи навчання, методи та прийоми навчання, навчально-методична база, дидактичні закономірності.

ТЕМА 4. Педагогічна сутність процесу навчання у вищій школі.

Процес навчання і його основні категорії. Співвідношення процесів навчання і наукового пізнання.

Навчання як об'єкт психологічного осмислення. Психологічні теорії навчання.

Освітня функція процесу навчання. Основні види знань. Первинні та вторинні вміння. Теоретичні та практичні вміння. Навички.

Розвиваюча функція навчання. Розвиток мислення, формування волі, емоційно-почуттєвої сфери, навчальних інтересів, мотивів і здібностей студентів.

Виховна функція навчання. Формування наукового світогляду - підґрунтя для виховання моральних, трудових, естетичних і фізичних якостей особистості студента. Взаємозв'язок функцій навчання

Структура процесу навчання. Бінарний характер процесу навчання. Дидактичний аналіз змісту, умов та форм взаємодії викладачів і студентів в процесі навчання. Гносеологічні основи процесу навчання. Психологічні

фактори, які впливають на процес навчання.

Загальні основи класифікації сучасних теорії навчання. Інформаційна модель освіти. Характеристика традиційного навчання. Пояснювально-ілюстративний тип навчання і репродуктивний стиль навчання. Розвиваюча модель освіти.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

- Знайомить з системою загальнолюдських цінностей.
- Формує світогляд як складову побудови наукового педагогічного знання.
- Розкриває роль педагогічної науки.
- Знайомить з методологією побудови педагогічного знання.

Ключові поняття: процес навчання, компоненти процесу навчання, функції процесу навчання, навчальна діяльність, викладання, учіння, моделі навчання, типи навчання.

ТЕМА 5. Зміст освіти у вищій школі.

Загальна характеристика змісту освіти. Специфічні особливості змісту вищої освіти. Рівні організації змісту освіти. Структура змісту освіти. Дидактичне перетворення змісту даної науки в зміст відповідної навчальної дисципліни. Система стандартів вищої освіти. Складові державного стандарту вищої освіти, галузевого стандарту вищої освіти, стандартів вищої освіти вищих навчальних закладів. Нормативні документи, що визначають зміст освіти: освітньо-кваліфікаційна характеристика, діаграма структури програми навчання, освітньо-кваліфікаційна програма підготовки фахівця з вищою освітою певних освітньо-кваліфікаційних рівнів, навчальний план, програми навчальних дисциплін.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

Знати: об'єкт, предмет, функції, завдання, методи педагогіки вищої школи; основні поняття, що є семантичною основою для вивчення наступних тем.

Вміти: аналізувати й оцінювати педагогічні явища, які породжуються умовами навчально-виховного процесу у вищій школі; висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру, які подані до теми.

Ключові поняття: зміст освіти, зміст вищої освіти, стандарти вищої освіти.

ТЕМА 6. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.

Форма організації навчального процесу як педагогічна категорія. Загальна характеристика форм організації навчального процесу у вищих навчальних закладах згідно Закону України «Про вищу освіту»: навчальні заняття, самостійна підготовка, практична підготовка, контрольні заходи.

Функції лекції як основного виду навчальних занять у вищому навчальному закладі. Основні критерії класифікації лекції. Характеристика традиційних лекцій та їх типологія. Характеристика нетрадиційних лекцій та їх

типологія. Психолого-педагогічні вимоги до проведення лекції у вищих навчальних закладах.

Функції семінарських занять. Типологія семінарських занять. Дидактична, логіко-психологічна, методична структура семінарських занять. Психолого-педагогічні вимоги до проведення семінарських занять у вищих навчальних закладах.

Практичне заняття як форма взаємозв'язку теорії з практикою. Цілі практичних занять. Дидактичні і методичні вимоги до змісту практичних занять. Дидактичні основи лабораторних занять. Структура лабораторного заняття.

Дидактичні основи індивідуальних занять. Види індивідуальних занять. Психолого-педагогічні вимоги до проведення індивідуальних занять у вищих навчальних закладах.

Функції консультації. Психолого-педагогічні вимоги до проведення консультації у вищих навчальних закладах.

Роль і значення теми для майбутньої професійної діяльності:

Знати: основні форми організації навчального процесу у вищій школі; дидактичні основи лекційних, семінарських, практичних, індивідуальних занять, консультації.

Вміти: зробити порівняльний аналіз різних видів лекцій, семінарських занять, практичних занять; здійснювати підготовку навчальних занять на основі дотримання дидактичних вимог.

Ключові поняття: форми організації навчального процесу, навчальні заняття, самостійна підготовка, практична підготовка, контрольні заходи, семінарські заняття, індивідуальні заняття, консультації.

Структура навчальної дисципліни

№ теми	Назви тем	Всього годин	Кількість годин за видами занять				Самост.р. / індив.р.	Використання ТЗН та інших дидактичних засобів	Взаємозв'язок з іншими дисциплінами
			Всього	Лекцій	Семінарів	Практ. занять			
1	Предмет і завдання педагогіки вищої школи	4					4		Психологія - т.1
2	Загальні засади педагогіки вищої школи	10					10		Психологія - т.6
3	Предмет і основні категорії дидактики вищої школи	10	2	2			10		Психологія - т. 6
4	Педагогічна сутність процесу навчання у вищій школі	12	2	2			10		
5	Зміст освіти у вищій школі	12	2				10		Вища освіта і Болонський процес
6	Форми організації навчального процесу у ВНЗ	12	2		2		10		Вища освіта і Болонський процес
	Усього за семестр	60	8	4	2		54		
	Форма підсумкового контролю	Залік							

5. Теми семінарських занять

ТЕМА 5 . Зміст освіти у вищій школі.

ТЕМА 6. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.

6. Завдання для самостійної роботи

ТЕМА 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи

Скласти список літературних джерел до теми

1. Виникнення педагогіки вищої школи як нової галузі психологічних знань, її об'єкт і предмет.
2. Теоретичні та практичні завдання педагогіки вищої школи.
3. Основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Взаємозв'язок педагогіки вищої школи з іншими галузями наукового знання.

Рекомендована література до Теми 1: [2.1], [2.2], [2.4], [2.5].

ТЕМА 2. Загальні засади педагогіки вищої школи

Розкрити сутність основних категорій теми

1. Педагогіка вищої школи в системі педагогічних наук.
2. Предмет та основні завдання педагогіки вищої школи.
3. Основні категорії педагогіки вищої школи.
4. Система вищої освіти України.

Рекомендована література до Теми 2: [2.21], [2.22].

ТЕМА 3. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи

Скласти есе з вказаних питань

1. Предмет, завдання, функції дидактики вищої школи.
2. Специфіка дидактичних закономірностей.
3. Основні категорії дидактики вищої школи.

Рекомендована література до Теми 3: [2.12], [2.25]

ТЕМА 4. Педагогічна сутність процесу навчання у вищій школі

Розкрити сутність основних категорій теми

1. Структура процесу навчання.
2. Функції процесу навчання.
3. Характеристика основних компонентів процесу навчання.
4. Типи та види навчання.
5. Психологічні фактори, які впливають на процес навчання.

Рекомендована література до Теми 4: [2.16], [2.18],

ТЕМА 5. Зміст освіти у вищій школі

Скласти есе з вказаних питань

1. Загальна характеристика змісту освіти.
2. Система стандартів вищої освіти.
3. Нормативні документи, що визначають зміст освіти.

Рекомендована література до Теми 5: [2.14], [2.27]

ТЕМА 6. Форми організації навчального процесу у ВНЗ

Розкрити сутність основних категорій теми

1. Система форм організації навчального процесу у вищих навчальних закладах.
2. Функції, типологія, дидактична структура лекції.
3. Дидактичні основи семінарських занять.
4. Дидактичні основи практичних занять.
5. Дидактичні основи індивідуальних занять та консультації.

Рекомендована література до Теми 6: [2.10], [2.18]

Індивідуальні завдання

ТЕМА 1. Предмет і завдання педагогіки вищої школи.

Розкрити сутність основних категорій теми

1. Педагогічні механізми підвищення ефективності організації навчального процесу у вищій школі.
2. Методологія і принципи педагогічного дослідження.
3. Значення психологічних знань в педагогічній діяльності викладача вищого навчального закладу.
4. Предмет, завдання, історія розвитку педагогіки професійної освіти.
5. Інтеграція психологічного, педагогічного, соціально-гуманітарного знання як основа підготовки юриста.
6. Неперервна освіта як педагогічна концепція і як феномен практики.

ТЕМА 2. Загальні засади педагогіки вищої школи.

Скласти есе з вказаних питань

1. Порівняльний аналіз становлення систем вищої освіти в Україні та за кордоном.
2. Логіка історичного розвитку європейських університетів.
3. Характеристика класичної моделі університетів.
4. Етапи розвитку вищої освіти в Україні, їх характеристика.
5. Інноваційна педагогічна діяльність як складова інноваційного освітнього процесу

ТЕМА 3. Предмет і основні категорії дидактики вищої школи.

Розкрити сутність основних категорій теми

1. Дидактика в системі педагогічних наук.
2. Розвиток дидактичних систем.
3. Актуальні проблеми дидактики вищої школи.
4. Фактори взаємозв'язку педагогічного і психологічного знання в дидактиці вищої школи.
5. Реалізація принципу професійної спрямованості в процесі навчання у вищій школі.
6. Дидактичні вимоги до вибору методів навчання.
7. Дидактичні закономірності навчального процесу.

ТЕМА 4 Педагогічна сутність процесу навчання у вищій школі.

Скласти есе з вказаних питань

1. Методологічні основи процесу навчання.
2. Гносеологічні основи процесу навчання.
3. Сучасні теорії навчання.
4. Змістовний компонент процесу навчання.
5. Організація навчальної роботи викладача вищого навчального закладу.
6. Розвиток навчальної мотивації студентів.

7. Особливості навчального процесу у вищій школі.

ТЕМА 5. Зміст освіти у вищій школі.

Скласти есе з вказаних питань

1. Оптимізація змісту вищої освіти – важливий крок на шляху удосконалення вищої освіти..
2. Особливості змісту вищої освіти.
3. Державний контроль за рівнем якості вищої освіти.
4. Основні принципи визначення змісту вищої освіти.
5. Змістовний компонент процесу навчання.

ТЕМА 6. Форми організації навчального процесу у ВНЗ.

Скласти есе з вказаних питань

1. Академічна лекція в системі підготовки студента.
2. Дидактичні та методичні вимоги до академічної лекції.
3. Особливості початкової роботи студентів на лекції і передумови її ефективності.
4. Дидактичні завдання семінарських, практичних та лабораторних занять.
5. Особливості початкової роботи студентів на семінарських заняттях і передумови її ефективності.
6. Форми організації учбової діяльності студентів на семінарських заняттях.
7. Реалізація принципів індивідуалізації та диференціації під час проведення навчальних занять.

Методи контролю

Підсумковий контроль – це перевірка рівня засвоєння знань, навичок і вмінь за певний період навчання (навчальний семестр, навчальний рік).

З навчальної дисципліни «Педагогіка вищої школи» передбачено:

- для заочної форми навчання – залік.

Критерії оцінювання

"ВІДМІННО" (високий рівень навчальних досягнень) – здобувач вищої освіти глибоко й у повному обсязі засвоїв увесь програмний матеріал, вичерпно, послідовно, грамотно і логічно висловлює свою думку, вільно справляється з завданнями, правильно аргументує висновки, володіє різноманітними навичками і виявляє вміння самостійно узагальнювати та висловлювати матеріал, не допускає помилок.

"ДОБРЕ" (достатній рівень навчальних досягнень) – здобувач вищої освіти твердо знає програмний матеріал, грамотно і по суті висловлює його, не допускає неточностей у відповіді на запитання та володіє необхідними навичками при виконанні завдань.

"ЗАДОВІЛЬНО" (середній рівень навчальних досягнень) – здобувач вищої освіти засвоїв тільки основний матеріал, але не знає окремих подробиць, допускає суттєві неточності і порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, або вагається при виконанні завдань.

"НЕЗАДОВІЛЬНО" (початковий рівень навчальних досягнень) – здобувач вищої освіти не знає частини програмного матеріалу, допускає помилки, з великими труднощами виконує завдання.

5	відмінно
4	добре
3	задовільно
2	незадовільно

10. Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
83-89	B	добре	
75-82	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Рекомендована література

1. Основна:

- 1.1. Конституція України Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. із змін. та доповн.
- 1.2. Закон України «Про освіту» 23.05.1991 № 1060-XII із змін. та доповн. – <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1060-12>.
- 1.3. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII із змін. та доповн. – <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
- 1.4. Панов М.І., Гетьман Ю.П. Вища освіта: Нормативно-правові акти про організацію освіти у ВНЗ. – К, 2014.

2. Допоміжна:

- 2.1. Алексюк А.М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія. – К.Либідь, 1998.
- 2.2. Артемова Л.В. Історія педагогіки України: – К.: Академія, 2007.
- 2.3. Бондар В. Дидактика: – К.: ЦУЛ, 2006.
- 2.4. Бочелюк В.Й.. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2007.
- 2.5. Булах І.С., Волинська Л.В. Психологічні аспекти міжособистісної взаємодії викладачів і студентів. – К.: НПУ ім.. М.П.Драгоманова, 2002.
- 2.6. Бурняшева Л.А. Активные и интерактивные методы обучения в образовательном процессе высшей школы. Методическое пособие / Бурняшева Л.А. - М: КноРус, 2016.
- 2.7. Бутенко Л.Ю, Комунікативна майстерність викладача: Навч. посіб., К.: ЦУЛ, 2005.
- 2.8. Варій М.Й. Загальна психологія: – К.: ЦУЛ, 2007.
- 2.9. Васьков Ю.В, Педагогічні теорії і технології; досвід (Дидактичний аспект) – К., 2000.
- 2.10. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
- 2.11. Вітвицька С.С. практикум з педагогіки вищої школи – Київ: Центр навчальної літератури, 2005.
- 2.12. Волкова Н.П. Педагогіка. Серія «Альма-матер». - К., 2007.
- 2.13. Галимова Е.Я. Использование интерактивных форм обучения в изучении курса «Организационное Проектирование»: Науч. Доклад / Галимова Елена Яковлевна. - Москва: Машиностроение, 2018.
- 2.14. Галузинський В.М., Євтух М.В. Основи педагогіки та психології вищої школи в Україні. – К.: ННТЛ, 2005.
- 2.15. Геніке Е.А. Активные методы обучения. Новый подход / Геніке Е.А. - М.: Национальный книжный центр, 2015.
- 2.16. Головин Ю.А., Коханая О.Е. Инновационные методы обучения студентов университета в институте масс медиа: Материалы учебно-методической конференции - Москва, 18 Февраля 2008 Головин Ю.А., Коханая О.Е. - Москва: ИЛ, 2018.

- 2.17. Горностаева А.М. Диалог с компьютером. Интерактивные средства обучения, созданные при помощи программы Macromedia Flash (+ CD-ROM) / Горностаева А.М., Ларина Э.С. - М.: Глобус, Панорама, 2018.
- 2.18. Давыдова О.И. Интерактивные методы в организации педсоветов в ДОУ / Давыдова О.И., Майер А.А., Богославец Л.Г. - М.: Детство-Пресс, 2016.
- 2.19. Дічківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К., 2004
- 2.20. Дрозденко К.С. Загальна психологія в практичному вимірі, - К.: Професіонал, 2007.
- 2.21. Загальна психологія в практичному вимірі. Кредитно-модульний курс.: К.: Професіонал, 2007.
- 2.22. Зайцева І.В. Мотивація учіння студентів: Монографія. – Ірпінь, 2000.
- 2.23. Згуровський М. Болонський процес: головні принципи та шляхи структурного реформування вищої освіти України. - К., 2006.
- 2.24. Ковальчук М. Історія психології. Навчальний посібник.-К., 2004.
- 2.25. Кудіна В.В., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. – К.: КСУ, 2004.
- 2.26. Кузьмінський А.І. Педагогіка вищої школи. – К.: Знання, 2005.
- 2.27. Курлянд З.Н. Педагогіка вищої школи. – К.: ЦУЛ, 2005.
- 2.28. Лемківська Г.Д. Адаптація першокурсників в умовах ВЗО. – К.: Науково-методичний центр, 2001.
- 2.29. Ложкін Г.В. Психологія конфлікту: теорія і сучасна практика. – К.: Професіонал, 2007.
- 2.30. Максименко С.Д. Загальна психологія. К., 2004.
- 2.31. Мороз І.В. Педагогічні умови запровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія: - К.: ТОВ «Освіта України», К., 2005.
- 2.32. Навчальний процес у вищій педагогічній школі./ За ред. акад. Мороза О.Г.– К.: НПУ, 2000.
- 2.33. Немов Р.С. Психологія. – К., 2002.
- 2.34. Панов М.І., Гетьман Ю.П. Вища освіта: Нормативно-правові акти про організацію освіти у ВНЗ. – К, 2007.
- 2.35. Педагогіка вищої школи [Текст] : хрестоматія / Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка; упоряд.: В. А. Бугров, А. А. Марушкевич, С. С. Спщин ; ред. Л. Воронцова. - К.: Київський університет, 2016. - 543 с.
- 2.36. Педагогічна творчість і майстерність. Хрестоматія / Інститут змісту і методів навчання/ Н.В. Гузій (укл.). – К., 2000.
- 2.37. Подоляк Л.Г., Юрченко В.І. Психологія вищої школи. – К.: ТОВ «Філ-студія», 2006.
- 2.38. Сергєєва В.Ф. Виховна робота в сучасному вищому закладі освіти. – К., 2000.
- 2.39. Сікорський П.І. Кредитно-модульна технологія навчання. – К.: ЦУЛ, 2006.
- 2.40. Слепкань З.І. Наукові засади педагогічного процесу у вищої школі. – К.: Вища школа, 2005.
- 2.41. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи [Текст]: Підручник / В. М. Теслюк. - К.: Ліра-К, 2016. - 339 с.

- 2.42. Фіцула М. Педагогіка вищої школи. – К.: Академія, 2006.